

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ներկայ 1897 տարեշրջանի Պոչկարիոյ համար տարեկան 10ֆր " " " 1/2 " 5 " Արտատպման համար " 12 " " " " 1/2 " 6 " Կանխիկ վճարելի	Համակ դրամ եւայլն խրկել հետեւեալ հասցեով ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՐԱՌՈՒՆԷ՝ ԼՐԱԳՐՈՅ ՎԱՌՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ) Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“ ВАРНА (България).	Rédaction du journal „Iravounk“ VARNA (Bulgarie)	Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դատումսներն միայն կը հրատարակուին ամբողջովին կամ մասամբ: Ծանուցմանց տողը 20 սանթիմ. երկքին աւելի անգամներու համար 20 առ 100 գեղը կը լինի:
---	--	--	--

ԻՇԽԱՆԻՆ ԳԱՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

Վառնաի Թաղ. Խորհուրդը, Ն. Արքայական Մեծնութեան Ֆէրտինանտ իշխանի տառնամիայ գահակալութեան առթիւ, հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Ն. Բարձրութեան.

ԱՌ ՆՈՐԻՆ ԱՐԲԱՅԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ
Ռոշուսոզ

Տէր իշխան,

Ձեր ամենանշանակաւ հպատակ վառնայի հայ հասարակութիւնը՝ ի մասնաւորի երախտապարտ Ձեր Արքայական Բարձրութեան հնորհաց՝ ինքզինք բարեբախտ կը համարի Ձեր փառապանծ գահակալութեան տառնաւորութեանն առթիւ մատուցանել Ձեզ իր ամենախորին անձնութեանն և անխախտ հաւատարմութեան գագաթնակէտը զոր կը տածէ Ձեր Արքայական Բարձրութեան և իր մեծանուն սկիւնքեալ գերդաստանին նկատմամբ:

Ամենակարողն պահպանէ Ձեր Արքայական Բարձրութեան օրերն Պուլկարիոյ փառքին և իր ժողովրդեան երջանկութեանը համար:

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Վառն Ստեփանակտի
Յ. Մ. ՄԱՎԻ

Պատասխան Ն. Արքայական բարձրութեան.

Նորին Արքայական Բարձրութիւն իշխանն ինձ պաշտօն յանձնեց Ձեզ հազարգեւու իր ջերմ շնորհակալքն այն մաղթանաց և շնորհաւորութեանց համար զոր մատուցիք յանուն Հայ հասարակութեան վառնայի:

Գիշանակտ
ՏՈՊՈՒՆՎԻԶ

ԿՐԹԱԿԱՆ

Անցեալները մասնաւոր ակնարկ մը նետելով Պուլկարիոյ և առհասարակ պաշտօնեան ցամաքակղզիին մէջ գտնուած հայ ազգային վարժարաններու արդի դրութեան վրայ, ըսինք թէ քիչ բացառութեամբ, այս կրթարաններ անյաջող ու թերի վիճակ մը կը ներկայացնեն:

Մտաւորական դաստիարակութեան մասին ցոյց տրուած պղատոնական ու անարդիւ այս ընթացք որ բոլոր չըմբռնեց ժամանակին տիրող ոգին ու չի տեսներ այն անհուն բարիքը որ ձեռք կը բերուի կրթութեան երեսէն, հարկ է որ վերջապէս ուղղուի՝ տարբեր արդիւնքներու յանգեալ համար:

Բացի ազգային կրթարաններէն որոնց կացութիւնն յայտնի է, այսօր ամբողջ Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ մէջ չիկայ մէկ հատ վարժարան, անհատական կամ հանրային, որ գոնէ երկրորդական կրթութեան ու յաւելում կամ նուազ անհրաժեշտ պէտքը լրացունէ, ինչպիսի և գիտութեան կրկին ճիւղերը գորդացնելով նոր սերունդին մէջ: Եթէ պակասութիւն մը կայ, ապա մէկ մասը կը պատկանի անշուշտ ուսման գիտակցութեանը զուրկ ժողովրդեան, որ երբեք պահանջում մը չըներ, բայց մեծագոյն մասը կը պատկանի այն վարդապետ փոքր մասին որ մինչև այսօր չէ ուզեր գործին նախաձեռնութիւնը ըստանձնելով՝ երեւան ըրել հաստատութիւն մը որուն բարիքն ըրէ քիչ ժամանակուան մէջ մեծապէս զգալի պիտի ըլլային Պուլկարիոյ և մասնաւոր Ռումանիոյ հայերուն համար, որոնք ազգային դպրոցեան պահպանումին յոյժ նուիրական տեսակէտով այնքան տխուր ու ցաւալի դրութեան մը մէջ կը գտնուին այսօր: Լաւագոյն պայմաններու ներքեւ հաստատուած միջնակարգ կրթարան մը թերեւս փրկութեան ջահ հանգիստանար Դանուբեան եզերքներուն վրայ սփռուած հայութեան համար իր անհրաժեշտութեանը օտար տարրին յարաճուն հոսանքէն զոք կը պակսին զօրովուր կը պակսուի որ օտարացման փճացուցիչ ախտը վարակի իւր մընցուցիչ և ուրոյն ազգի մը ամբողջ էական հանգամանքը:

Արդէն շատոնց ծեծուած քրքրուած խնդիր մըն է կրթական հաստատութիւն մը ունենալ Պուլկարիոյ կամ Ռումանիոյ մէջ զընտաւոր կեդրոնին մէջ, նկատելով կարեւորութիւնն այն գաղթականութեան որ տարինքէ հետէ լայնածաւալ է ու կապի այս օտար հողիւն վրայ: Մինչև ցարդ զոհողութիւն ու նախաձեռնութիւն յանձն չառնուեցան ասանկ արդիւնաշատ գաղափարի մը իրագործման համար. դեռ ժամանակը չատ ու չէր, կրնար ուսուցիչ անունի վտանգի մը, եթէ երբեք կայ վտանգ մը:

Եւ ահա անցեալները լրագրեալներուն մէջ ծանուցուեցաւ թէ վառնայի մէջ մտադրութիւն կայ վարժարան մը հաստատուել օժտուած ճիւղ այն պայմաններով որոնք անհրաժեշտ էին այս գաղափարին յաջողմանը համար: Ծանօթ անուն մը Պօլսոյ մէջ ու Պօլսէն ալ գուրա, Գ. Մէշտուտեան, հրաւեր կը կարգար Պուլկարի հայերուն այն մասին որ քիչ շատ գիտէ գնահատել հանրագումար ձեռնարկները, որ գիշերօթիկ վարժարանի մը հաստատման համար աջակցութիւն չի զանայ իւրեն: Պ. Գ. Մէշտուտեան, վաղեմի վաստակաւոր ուսուցիչ, հանրածանօթ մասնաւոր Ռումանահայոց մէջ, որոնք երկար տուն օգտուած են հմուտ դաստիարակին գործնական ու կրթիչ ոգիէն, նուրիւթեան մը նախաձեռնարկը կուզէ հանգիստանալ:

Թէ ի՞նչ արդունք կունենայ ասանկ կրթական հաստատութիւն մը. այս բանը պուշակել շատ դժուար չէ, նկատելով մասնաւոր ձեռնարկուն անձը, որ ինքնին երաշխիք մըն է արդէն: Պուլկարիոյ մէջ այսօր կան անշուշտ ծնողքներ որ նախապատիւ պիտի համարին սոյն նորարաց գիշերօթիկը որկել իրենց զաւակը բան նիւթական անհամեմատ զոհողութիւններով օտարազգի դաստիարակներու յանձնելով մեր ձեռքէն: Մէշտուտեան մը կուգայ լրացնել, տարինքէ ի վեր սկսուած պակաս մը, որ նոր գաղթականութեան առթիւ եւս աւելի զգալի դարձած է: Եթէ ձեռնարկն յաջողի—ինչ որ հաւանական է—գառուցը Պուլկարիոյ հայր պիտի ըլլայ. իսկ եթէ չըլլայ, թերութիւնը չէ թէ նախաձեռնարկ եղողին հապա նոյն ինքն հաստատութեանը պիտի պատկանի:

Դժուար չէ, նկատելով մասնաւոր ձեռնարկուն անձը, որ ինքնին երաշխիք մըն է արդէն: Պուլկարիոյ մէջ այսօր կան անշուշտ ծնողքներ որ նախապատիւ պիտի համարին սոյն նորարաց գիշերօթիկը որկել իրենց զաւակը բան նիւթական անհամեմատ զոհողութիւններով օտարազգի դաստիարակներու յանձնելով մեր ձեռքէն: Մէշտուտեան մը կուգայ լրացնել, տարինքէ ի վեր սկսուած պակաս մը, որ նոր գաղթականութեան առթիւ եւս աւելի զգալի դարձած է: Եթէ ձեռնարկն յաջողի—ինչ որ հաւանական է—գառուցը Պուլկարիոյ հայր պիտի ըլլայ. իսկ եթէ չըլլայ, թերութիւնը չէ թէ նախաձեռնարկ եղողին հապա նոյն ինքն հաստատութեանը պիտի պատկանի:

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍՐԸ

Ի ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ

Ձրանց Եօդէֆ կայսրէն ետքը գերման կայսրն ալ փութաց երթալ Բէթլէհեմ վրայ՝ փոխադարձ այցելութիւն մը տալու համար Ձարին:

Ըստ որտարին երեւոյթին՝ քաղաքավարական պարզ պարտականութիւն մըն էր զոր վիլհէլմ Բ. կատարից, սակայն անվիճելի է որ իր այցելութիւնը ունի նաեւ իր քաղաքական մեծ նշանակութիւնը:

Կինքնալ գաշնագիրներու զօրութեամբ մեծ տէրութիւնները, բացի Մեզլիայէ, երկու կողմի բաժնուած են հիմա, որք են Երրեակ և Երկեակ գաշնակցութիւնները: Ասոնք՝ թէեւ զիրար հակակշռուելու, կամ որոշոյն է, իրարու սպառնալու համար յօրինուած, կը ջանան ամէն կարելի միջոցներով իրարու հետ հաշտ և համերաշխ ընթանալ քաղաքական կարեւոր խնդիրներու մէջ և կը զգուշանան իրարու դիւրադգածութիւն վերադարձնելու: Այս յոյժ նշանակելի կէտը ակներեւ կը տեսնուի

մանաւանդ երկու դաշնակցութեանց պետերուն, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց մէջ: Այս երկու տէրութիւնները այնքան տրամադիր են իրարու հաճելի ծառայութիւններ մատուցանելու որ կը նախընտրեն իրենց, մասնակի գործերու մէջ, իրենց բուն դաշնակիցներուն փափաքին հակառակ վարուիլ, քան իրարու անհաճոյ երեւոյթ:

Հայկական խնդրին տաք ժամանակը երբ Յրանսայի մէջ, Երեսփոխանական Ժողովին և հանրային գումարումներու առջեւ մեզ ի նը պատկեր կը խօսուէր և նոյն ինքն հանձնարարութիւնը սպառնական խօսքեր կուզէր, չտեսնա՞նք միթէ որ Ռուսիա աւելի Գերմանիոյ հետ միաբան կը գործէր, քան իր դաշնակիցներէն Յրանսայի հետ:

Գերմանիա ալ նոյնքան պատրաստ է այսօր Աւստրիոյ մէկ փափագը անտեսել՝ Ռուսիոյ հաճոյանալու համար:

Ահա այս տեսակէտով վերհէլմ Բ. խոսքերով ինչն է Ռէվէրսպուրկ և իր հոն գտած փառաւոր ընդունելութիւնը մեծ կարեւորութիւն կը ստանան:

Ռուսեղբորման բարեկամութիւնը կը վարէ այսօր աշխարհի ճակատագիրը և պիտի վարէ, որքան ժամանակ որ գոյութիւն ունենայ: Դաշնակցութիւնները կարծես պահատի զինուորական ոյժեր են դարձեր, միայն այն պարագային մէջ գործածուելու վերապահուած, երբ պատերազմը, որմէ տէրու-

թիւնները այնքան զգուշութեամբ խոյս կուտան, ա՛յն անխուսափելի դառնայ. և այս հաւանականաբար միայն այն ժամանակ պիտի ըլլայ, երբ Ռուսիա ուզէ վերաբանալ Արեւելեան խնդիրը, վասնզի Գերմանիա զոնէ առ այժմ ու է պատճառ չունի պատերազմի փափագելու, ընդհակառակն իր շահերը կը պահանջեն որ Եւրոպայի ներկայ քաղաքական վիճակը անփոփոխ մնայ երկար ժամանակ: Գալով Երբեակ և Երկիակ դաշնակցութեանց միւս անդամներուն, շատ զգուշորին է իրենց համար առանց Ռուսիոյ կամ Գերմանիոյ հաւանութեան ինքզինքնին ենթարկել պատերազմի մը վտանգներուն:

Քաղաքականութեան այս վիճակին մէջ, որուն Հայիս զսփեցնալ ցոյններուն հետ, ա՛յ չենք կարող հասկնալ թէ ինչպէ՞ս կարելի է մեզ՝ ասկէ ետքը իրական օգնութիւն և ազդեցիկ պաշտպանութիւն ակնկալել Ռուսիայէն տարբեր տէրութենէ մը:

Եթէ ինչպէ՞ս ըսինք, Ռուսիա և Գերմանիա կը վարեն աշխարհի ճակատագիրը, Արեւելեան խնդիրը մասնաւորապէ՞ս Ռուսիոյ ափին մէջն է: Պէտք է որ մի անգամ ընդ միշտ ըմբռնենք այս ճշմարտութիւնը և ըստ այնմ գիտնանք շարժիլ:

բաժնեւէլ այդ նոր բարեկամներէ, որոնք դեռ չստանալ երկար պիտի ճամբորդէին տարւայ ամենաստանալի եղանակին:

Վերջապէս ինձ եւ մի քանի հոգու պատերեցին նաւից իջնելու եւ սեղմեցի իմ թշուառ բարեկամներս զողջունը ու պարտք ձեռքերը եւ գրեթէ արցունքն աչքերս դուրս եկայ նաւից: Ասից էր ողորմ ի մի քանի խօսք ասելու՝ պակայն ակամայի դիպեալ տանապետ զինուորի կոչաւ ձայնը:

— Է՛հ, պարտք, չուտ, քնկու ժամանակ չէ:

Ես ուշադրութիւն չը դարձի կոչաւ զինուորի վրայ, զլիարկա վերցրի եւ բարձր ձայնով կանչեցի լուսավորւածներէ մօտ կանգնած բարեկամներս:

— Բարի ճանապարհ:

Սակայն խիղճս խայթեց, ինձ թւաց որ իմ ասածը մի դառն հեգնութիւն էր, որովհետեւ ես էլ չէի հաւատում որ Սիբիրի խորքերը, Սախալինի ստանալիքները գնացող աքսորականների ճամբորդութիւնը կարող է բարի վերջ ունենալ:

Ես, ու մի քանի հոգի վերցրինք մեր փոքրիկ կապոցներն եւ զինուորներով չըջապատված՝ դիմեցինք դէպի քաղաք:

Երկինքը խաւարամած ու բոլորովին մութ էր՝ ձիւն էր գալիս, բայց եղանակը դեռ շատ ցուրտ չը լինելու պատճառով հալվում էր եւ ճամբան ցելս դարձնում: Մենք զգուշորութեամբ էինք շարժում մեր ոտքերը, չը նայած որ կոչաւ զինուորները բերեմն հրացանի կոթերով մեզ հրում եւ շտա-

ՆԱԽԱՍԱՆ ՀՈԳԵՎԱՐՔ.

«Հայաստան Հոգեվարք». այս անունով հրատարակուած է Հայր Շարմէթանի ուրիշ մէկ նոր տետրակը: Ամբողջութիւնը ամփոփ ու կանոնաւոր տեղեկագիր մըն է մեր Մայր-Հայրենիքի արդի վիճակին, ճարտէ՞ն զրկուած կովկաս և թիֆլիզի ճամբով ա՛յ ֆրանսացի այդ հոգեւորականին Տեղեկագիրը ստորագրուած է եղբւր անուանի հայիւրէ ու եպիսկոպոսներէ, որոնք էլ միածնի կաթողիկոսին ու Արարատի հայոց օգնութիւնը կը խնդրեն:

Տետրակին մէկ ծայրէն միւս ծայրը մահաշունչ խորշակ մըն է որ կը փչէ, և կեանքերը կը թափին լուիկ, առանց բողբոջի, Սուրբ Թանի մէկ տարբեր քաղաքականութեանը տակ՝ որ նպատակ ունի անճիտել թուրքիոյ հայութիւնը, ինչ հարկ զօրախումբերով ու խուժանով գործ տեսնել, պարագայ տեղը առգին անդին զժգոհութեան աղաղակներ պիտի լսուին Արեւմուտքի մէջ տարօրինակ հարկեր, անօրինակ դատաստաններ, տանջանքի նոր դրոյթիւններ, կողոպուտներ, նոյն իսկ օրական հացէն ու լաթի կտորներէն զրկանք, ասոնք կը բաւեն յուշիկ պատրաստել երկարատեւ հոգեվարք մը, որուն դատապարտուած է հիմա ամբողջ թուրքիոյ Հայաստանը:

Տեղացի հայութիւնը, որ հիմա մարդկութեան բեկորներ է աւելի

քան թէ մարդկութիւն, իր օրհնասականի նայածքը ըղձանքով կուղղէ դէպի անձանթ հորիզոններ, բայց ամէն մուտք կամ ելք արգելուած է բռնաւոր սուրհմէլու ծայրով ու դաշուններու սայրերով: Վասնզի Տետրակին բառերով, «չեն ուզեր որ մեր կրած չարչարանքները երթանք դուրսը, յայտնելու: Լեռներու կիրճերուն մէջ, ճամբաներուն վրայ, գետերու անցքին մօտ դրուած են չարագործներու խումբեր, որոնք պաշտօն ունին հայերուն անցքը արգելելու կամ չարակտուտ տանջանքներով և կամ նոյն տեղը խողխողելով»:

Այսպէս հայը ստիպուած պիտի մնայ իր տեղը, ամեն օր կրելով ճիւղալային մտքի մը չարահայտ տանջանքները, և միւս կողմէն ալ հանդիսատես ըլլալ իր զաւկներուն, թոռներուն, անմեղ տարիքներու վրայ գործ դրուած լլկանքներուն, աղետաւոր տեսարաններու և դիակներու՝ որոնք կը պառկին «երկնքի տակ իբրեւ համր՝ բայց սոսկայի բողբոջ մը այդ խժգժական կոտորածներուն դէմ»:

Տետրակին սկիզբն ու վերջը՝ հայր Շարմէթան կոչում կընէ եւրոպական պետութեանց վախճան մը դնելու թրքական նոր քաղաքականութեան որ նպատակ դրած է ջնջել հայերը, յամր, յուշիկ, բայց աւելի ապագայ միջոցներով:

Բայց ինչպէ՞ս կերելի, բարեւիրտ հոգեւորականը, ինքն ալ յոյս չունի իշխանութեանց ուր-

ՐՈՆՈՒԹԵԱՆ ԶՈՒՆԵՐ

(ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԱՔՈՐԹԱՆԻ ՅԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆԵՑ)

Բ.

Նոյն թուականի սեպտեմբերի մէկին, երեկոյեան ժամը Երեւանի «Մալիսկա» շրջանաւոր կանգնեց Կաթն գետի ելուստահանգստում:

Շոգենաւը իր հետեւից քաշ տալով բերեց եւ մի լաստանաւ, որի վրայ տեղաւորված էին մօտ հազար աքսորականներ: Աքսորականների մեծ մասին տանում էին դէպի Սիբիր ու Սախալին, աքսորավայրերից ամենահեռուն ու սարսափելին, ուր գնացողը ոչ միայն վերադառնալու յոյս չունի, այլեւ փայլուն արեւի երեսից միշտ զրկւած պիտի մնայ:

Այդ լաստանաւի վրայ էի եւ ես՝ իմ իջնելու տեղս Ե... նաւահանգիստին էր, որտեղից ցամաքային ճանապարհով պէտք է գնայի Վ... նահանգական քաղաքը, որի նահանգապետը պիտի որոշէր իմ աքսորավայրը:

Երեք օր ճամբորդել էի այդ լաստանաւով հարիւրաւոր աքսորականների հետ, որոնց մէջ կային թէ ամենիս խիստ պատժի արժանի ոճրագործներ եւ թէ բռնութեան անմեղ զոհեր: Այս վերջիններից մի քանի բարեկամ էի գտել երեք օրւայ ընթացքում, որոնց մասին կը գրեմ մի ուրիշ անգամ:

Ինձ համար բաւական զգուշար էր

պեցնում էին:

Ես ընկալեմ էի տխուր մտածումներ իմ մահաւանդ որ բնութիւնն էլ համապատասխանում էր իմ տրամադրութեան: Ամբողջ խնդրաքաղաքականների հետ էի, որոնք հիմա գետի ափին կանգնելով, յանձնված գնում էին հեռու շատ հեռու եւ լուսաւոր աշխարհից կտրուում:

Վերջապէս մեզինք մէկը գոհութեամբ քայքայեցինք: Բոմանովների հիւրանոցը: Խօսքը բանտի մասին էր՝ բանտարկեալները այդպէս են անուանում բանտերը ի պատիւ Ռուս կայսերական տան՝ ի հարկէ հեգնելով:

Մենք հասանք, զինուորներից միւր մօտեցաւ դրան զանգակին եւ հնչեցրեց մի քանի վայրկեանից շոնդացի բանտային ժանգոտած ու խոշոր բանալիները՝ դռները գծովքի բերանի նման լայն բացեցին շտապելով, երեւացին մոպլ ու խոփոռաղէմ բանտապահ ցերեւները, մեզ ոչխարի նման համարեցին մի լաւ խուզարկեցին եւ խաւար միջանցքներով տարաւ մի սենեակ:

Որչա՞ք նողկալի սենեակ, լապտերը աղոտ կերպով լուսաւորում է գորշ գոյնի պատերով սենեակը եւ նաւթի սուր հոտը սիւնում ամեն տեղ գրեթէ խաւարամած տարածութեան մէջ, թախիբերի վրայ, իրար կողքի թափված են կիսամերկ, կղկզված մազերով, աղաւաղ ոտքերով ու ձեռքերով քնած բանտարկեալներ: Սրանց խմբոցը աշխարհ է բռնել եւ զգայուն մարդի ուղեղը տակնուվրայ է անում: Այս ու այն անկիւնում, ուրականների դի-

մագծերով նստել են մի քանի բանտարկեալներ՝ եւ ծխում են ուռածական զարչաճող ծխախոտը: Դրան մօտ, երկու անկիւններում, դրած են երկու փայտէ լայնաբերան ամաններ, մէկը ջրի համար, միւսը մարդկային աղտեղութիւնների: Վերջինի վաղըրի հոտը ապականում է ամբողջ օդը եւ մարդու սիրտը խառնում:

Եւ անկարող եղալ այդ դիպի քնել, տանջեցի մինչեւ լուսաբացը, վերջապէս եկան մեզ կանչեցին ճանապարհ շարունակելու:

Դրոյ օդը ունեցաւ իր բարեբար ազդեցութիւնը, եւ ես սկսեցի բաւական զարթոյթ կերպով քայլել:

Բաւական ցուրտ էր եւ եկող ձիւնը չէր հալվում, թէեւ ամբան զգեստով էի սակայն քայլելը թոյլ չէր տալիս որ մրսեմ:

Կամաց կամաց եղանակը տաքացաւ, ձիւնը սկսեց հալել եւ ճանապարհը ցելս խոտել: Անքնութիւնը իր ազդեցութիւնը գործեց, եւ շուտով յոգնեցի եւ չէի կարողանում արագ քայլել:

Ամեն մի հիւնդ վերստ անցնելուց մերք դադար էինք առնում ճանապարհը չըջապատող մայրիների տակ:

Ժողով պատկեր էին ներկայացնում այդ մայրիները՝ նրանց տերեւները դեղնել ու կոշտացել էին եւ ամենամեղմ գեփիւնն անկամ փետրում էր այդ մեռած տերեւներին եւ գեփին նստում:

(Շարունակելի) ԼԱՐԴՈ

ուսանանքներուն վրայ, վասն զի «թուրքերը ամիսներով, իրենց ուղածին պէս, Հայաստանի մէջ սուրի տակ դրին 2-300,000 հո- յեր, ու Եւրոպան բան մը ընել յանձն չառաւ: Բայց երբ փոքրիկ Յունաստանը վճռեց իր եղբայր- ներուն ի նպաստ միջամտիլ ըլլալ, և թուրքերն սկսան ինքզինքնին կորսնցնել, Եւրոպան, որ հազիւ մինչեւ այն ատենը անտարբեր կե- ցած էր Արեւելքի քրիստոնեանե- րուն աղէտքին, վերջապէս իր թըմ- րութենէն կը սթափի ոչ թէ ձե- ունտու ըլլալու հեղինական գոր- ծին, այլ հակառակելու համար»: Այս երբ գիտնել կորսնցնողի մը պէս, յուսահատ, մութին մէջ ե- բերուն, առ խորիստի կը գտնէ հասարակաց կորսնցիքը, որ Հայր Եփրեմի վանքի դատարի ձեռքերուն մէջ կը խոշորնայ, մօժ վնասակար մը կը ըլլայ, պսակուած գլուխներէն աւելի զօրեղ և շատ անգամ աւելի մեծանան. ատուր կը պազատի հո- գեվարք Հայաստանի դատը ձեռք առնելու համար ի նպատիւ մարդ- կութեան:

Մեզի համար հասարակաց կոր- ծին ալ նշանակութիւն չունի Ա- րեւմուտքի մէջ. երկու տարիէն աւելի է որ ժողովներ, միթիւն- ներ իրարու կը յաջորդեն, ազա- ղակներ ու ճառերու ճարճատն ալանջ կը խաղան, մինչդեռ աս- գին դիւանագէտ, ներկայացուցիչ, նախարարապետ հանգիստ կը քնա- նան իր քրական արինաշաղախ և հոտած դափնիներուն վրայ:

Ու մենք ինչ կընենք. կռիւ, հայհոյութիւն, մահացու ատելու- թիւն իրարու դէմ, մոռնալով շատ անգամ թէ աղբի մը զաւ- կընքն ենք, միեւնոյն ճակատա- գրին տակ ֆլախուած, միեւնոյն պարտականութեանց կոչուած:

Հ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Կ. Պոլիս 1 Օգոստոս

Տաժանելի և երկարատեւ հի- ւանդութիւն մը արգիլելից ինձ զը- րելու ձեզ. հազիւ ապաքինած՝ դեռ անզօր քայլերով դուրս կ'ը- լեմ խցիկէս աշխարհ տեսնելու և իմանալու համար թէ ինչ կը դառ- նայ հայութեան կեանքին մէջ: Առաջին կարեւոր բանը զոր կը լսեմ, Տօքթօր Գարաբաշեանի գէպն է ինձ համար նոր, ձեզ համար հաւանականաբար արդէն հինցած նշխարութիւն մը, որովհե- տեւ այս մասին անշուշտ տեղե- կութիւններ առած ըլլալու էք եւրոպական մամլոյ միջոցաւ: Իմ նպատակս ալ հինցած գէպը մը իմացնել չէ, այլ աւելի այն տը- պաւորութիւնը զոր յեղափոխա- կաններու այս նորագոյն գործը թողած է հայ ժողովրդին մէջ և

այն հետեւանքները զոր գէպը ունեցաւ:

Առաջին, անմիջական հետե- ւանքը, հարկ չէ ըսել, բազմա- թիւ անմիջակա հետեւանքներ: Ինչու եղաւ, որոնց մէկ մասը ի- րենց խեղճ ընտանիքներուն միակ նեցուկն, ապրուստի միակ յոյսն է- ին: Երկրորդ հետեւանքն եղաւ Պաշտօնի և Պատրիարքարանի միջեւ բանակցութեանց և երթե- ւեկութեանց շարք մը, որոնք Ս. Օրմանեանի և Գարութիւն բա- շախ անքուն գիշերներ հայթա- թեցին: Պաշտօնը պահանջումներ կընէր զոր Պատրիարքը անկարող էր գործադրել: Յեղափոխական- ներու վրայ ազդել, անոնց խօսք հասկցնել, նման գէպերու կըրկ- նութիւնը արգիլել՝ պահանջեցին Պատրիարքէն. դժուարութիւնը հոն էր որ Պատրիարքը վտանգա- ւոր կը տեսնէր պարզապէս մեր- ժել և պատասխանել թէ բացար- ձակապէս անկարող է բան մը ը- նելու. առանկ մերժողական պա- տաթիւսն մը գուցէ Պատրի- արքի անձին մասին կասկած ներշնչէր ու միանգամայն զրգ- ուէր Պաշտօնի ու Դրան կարգ մը պաշտօնեաները, որոնք չեն կրնար հասկնալ թէ Պատրիարք մը, իբր հոգեւոր պիտ, կրնայ բոլորովին ազդեցութենէ զուրկ ըլլալ իր հօտին մէկ մասին (յե- ղափոխականներուն) վրայ. չէ որ գոնէ կրնայ եկեղեցւոյ բնմէն խրատել, սպանալ և նզովել կար- դալ: Ո՞ր հաւատացեալ չվախնար եկեղեցւոյ այս գէնքերէն: Այս- պէս կը մտածեն շատ իսլամներ մեր մասին, Հայ ժողովուրդը դա- տիւով իսլամ տարրին կրօնական ոգւոյն և երկիւղածութեան տե- սակէտովը:

Պատրիարքը ստիպուած էր միջին ճամբայ մը գտնել. ոչ ուղ- ղակի պատասխանատուութիւն առնել իր փոյս և ոչ բացէ բաց գործը իր վրայէն նետել. դժ- ուարին էր այս բայց վերջապէս յաջողել է դժուարութեան մէ- ջէն ելլել, խնդիրը փակել, ա- ռանց ֆրանս բերելու Պատրիար- քարանի և Դրան միջեւ կեցած յարաբերութեանց: Թէ ինչ կեր- պով յաջողեցաւ, իրմէ և Գարու- թիւն փաշայէ՛ զատ ոչ ոք չգիտէ: Հայ ժողովրդեան վրայ շատ վատ տպաւորութիւն գործած է տօքթ. Գարաբաշի գէպը, զոր կը նկատէ իբր ձեռնարկ մը որ- քան ֆլախակար, այնքան ալ ան- միտ: Ժողովուրդը ալ չկրնար ըմբռնել թէ ինչ կը նշանակէ տակաւին բռնի ստակ պահանջել ասկէ անկէ, երբ մինչեւ հիմա այս կերպով հաւաքուած դրամը գործածուեցաւ այնպիսի ձեռ- նարկներ ընելու, որոնք մեր կոր- ծանման նպատեցին: Խելազա- րութիւն չէ՞ մի եւեւոյն ձեռնարկ- ները շարունակել, ցոյցեր ընել, որոնք մեզի ֆլախել միայն կրնան,

ուրիշ ոչինչ: Յեղափոխականնե- րուն մէկ մասը կը ջանայ տարա- ձայնել ի՞նչ այսուհետեւ իրենց գործը պիտի ըլլայ ընդհանուր ապստամբութիւն յարուցանելու պատրաստիլ:

Ժողովուրդը ազդատուութեամբ և ջարդուելու տեսական վախով կը տառապի. այս երկու շարեաց դարմանը կուգէ ամէն բանէ ա- ռաջ, և ուրիշ բան լսել չուզեր այլ եւս:

Եթէ ինքզինքնին յեղափոխա- կան անուանող անձանցիկ և ան- պատասխանատու մարդիկ շարու- նակին իրենց սովորական շահա- տակութիւնները, կերելի թէ այ- սուհետեւ պիտի բախին նոյն իսկ ժողովրդային ընդդիմութեան:

Գոնէ ինձ ծանօթ չըլանակնե- րու մէջ այսպիսի տրամադրու- թեանց հանդիպեցայ յեղափոխա- կան ցոյցերուն նկատմամբ:

Թող այս տողերը ազդարարու- թիւն մը ըլլան մեր գործիչներուն որոնք կը կարգան անշուշտ ի- յառաջը, և թող զգուշանան վշտաբեկ ժողովրդեան արգի պէտքերուն, տրամադրութեանց և զգացմանց հակառակ գործելէ:

Հացի խնդրին հետ ամենէն աւելի միտքերը զբաղեցնողը որ- բերու խնդիրն է, որոնք հետը- հետէ կը հասնին այստեղ: Պատ- րիարքարանի գործունէութիւնը այս մասին գոհացուցիչ է: Պատ- րիարքը կընէ ինչ որ կարելիու- թեան սահմանին մէջ է. ուր որ դրամի պակասութիւնը անբառ- նալի խոշորոտներ կը յարուցանէ իր դէմ և իր ջանքերը փափագե- լի արգիւք չեն տար, ինքը չէ մեղադրելին:

Պօլսոյ և գաւառներու մէջ բացուած ազգային և օտար որ- բանոցները փրկելին հազարաւոր մանկական կեանքեր նիւթական և բարոյական մահէ. սակայն անթիւ տղաք տակաւին կը մնան զուրկ պաշտպանէ և ապաստա- նարանէ: Ամենուն հասնիլ կարելի չպիտի լլայ. մտածումն իսկ սոս- կայի է:

ԱԶԴ

Սիւրիտքէի երկսեռ վարժարանին հա- մար կը փնտռուին ուսուցիչ մը, ինչպէս նաեւ ուսուցչուհի մը, որ տեղեկալ ըլլայ ձեռագործի: Փափագողք կրնան գիտնել Սիւրիտքէի վարժարանին հոգաբարձութեան տեղեկութիւն տա- լով իրենց ուսմանց, բարի ծառայու- թեանց ու վարուց մասին: Վարժարա- նին մէջ թէ՛ վարժուհիի և թէ՛ ու- սուցչի համար տրամադրելի սենեակ- ներ կան:

Զափաւոր ամսական:

Կ Ո Ւ Զ Ո Ւ Ւ

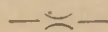
Աղջիկ մը, առնուազն 10 տարու, իբրեւ որդեգիր, Ֆիլիպէէ:

Կին մը կամ աղջիկ մը, ծառայու- թիւն ընելու կարող, իբրեւ սպա- սուհի, վարձքով, Գայաճքէ:

Աղջիկ մը, 14-15 տարեկան, որ- դեգիր կամ սպասուհի, ինչպէս որ ուզէ, Ֆիլիպէէ:

Դիմել խմբագրութեան:

ԳՐԱԼԼԸՔ

Բրէնս Ֆերտինանտ հազրէթէ- րինին կէշէնէրտէ Լօնտրայա ա- ղիմէթ իթմէսի կիւնիւնտէն պէ- րու էհալինին պազը սընճլարըն- տա, Պուլկարիւնըն անվալը սի- յասիյէսի պիր թէպէտտիւլաթա միւնճէր օլաճաղընա վէ պազըլա- րըն էֆքեարընճա եագընէն Պուլ- կարիւնըն գրալիյէթ (թագաւո- րութիւն) իլան իթմէսի իշիւն՝ Բրէնս Լօնտրայա տիկէր բաի- թաթիլարա տալի աղիմէթէ էվրոբանըն ըէյլինի թահսիլ իտէ- ճէկինէ տայիր շայէլար կէշմէք- տէ իտի իսէտէ, էքսէր թարաֆ- լարտան պու թասափուրաթըն խայալաթտան իպարէթ պուլըն- տըղը իթիւրաֆ օլընմագտա իտի: Յագաթ Բրէնս հազրէթէրինին Պուլքընէտէն կէլիւպտէ պիրտէն պիրէ Սթանպուլա կիթմիշ պու- լընմասը բէք չօղլարըն թասափ- վուրաթըն թէպալի իթմիշ վէ Պուլկարիւնըն գրալիյէթ իլան իթմէսի իշիւն Սուլթանըն ըէյլ- նի ալմագ մագսէտի իլէ Բրէնս Սթանպուլա կիթմիշ տէյիւ շայէ- ալար արթմը վէ հաթթա պիր միւլթէպէր Ալմանիա կաղէթասը շու մաալտա պէնտէր նէյլ իթ- միշ իտի «Բրէնս Ֆերտինանտ Սթանպուլտան ալտէթիւտէ» ճիւ- լիւսինին օնընճը սէնէսինին իք- մալընէ միւլթէսաթիֆ օգոստոս 2 տէ Բուսնուգտա Պուլկարիւնըն գրալիյէթին իլան իտէճէք...»: Թապիլ իտիքի, պու վէլվէլէ Գուլկարիա տալիլինտէ խարիճ- աշն բէք զիյատէ օլաճագ ըտը: Պուլկար վաթանտաշարըմը կի- պի Պուլկարիւնըն իսթիլալիյէ- թինէ պիւլ տալի արդուքէշիւ իտէտէ, ումում էվրոբանըն ան- վալը սիյասիյէսի Պուլկարիա- նըն պու հարէթէթինէ միւստտէ իթմէյէճէկի կիպի, Բրէնս հազ- րէթէրինին Սուլթանա կիտիւպ- տէ «սիլին հուգուզը հիւքիմու- նինիւլ թահթընտան միւլքիւնիլին պիր գըսմըն չըգարաճաղըմ» եօլու թէքլիֆտէ պուլընմասը ազլա վէ մանթըգա մուղայիր օ- լաճաղընտան, պիւլ պու շայէա- լարա աւալ էհէմմիյէթ վէրմէմիշ իտիք վէ աքսի օլարագ Բրէնս հազրէթէրինին պուտէֆա Սթան- պուլա կիթմէսի իլէ Պուլկարիւնըն գրալիյէթ ելլէքնի սուլա էն- միշ օլտըղընը զանն իթմէք- տէյիւլ. զիրա պուկիւնքի Պուլ- կարիա իշիւն Սուլթանտան զէրրէ գատար մուհասէնաթ պէքէնիւ- մէյէճէկիւնտէն մաատա՝ Թիւրքիէ- րէ թագիմ ու թալիթի իթմէքլէ անլէրին մագրուրիյէթին օվլամը օլաճաղընտան, պուլտան մագար- րաթ հուսուլա կէլմէսի միւլթէմէլ տիր: «գըշ կիւնէրին խօշըղընա օսմանընըն տօսթըղընա էմնիյէթ օլընմագ» տարպը մասուլ տըր:

Պուլկարընըն Թիւրքիտան

մէնֆուտի պէքէյէճէքէրի նոգ-
թա Մաքէթնիս մէսէլէսի օ-
լուպ, օրատաքի Պուլկարարը
պախթիկար իթմէր իշիւն օրօն-
ւի ուսու ինին մէվզը իծրայա
դօնըմաւը էլլէմ տիր: Սուլթան
խէ պու կիպի պիր նիյէթտէ
պուլընմատըղընտան մաստա՝ իս-
լահաթ իծրա իթմէք վատը իլէ
Պուլկարարա հաւննի հաւննի օ-
գումազտա վէ տիկէր թարաֆ-
տան Մաքէթնիս իշիւն պաշգա
պիր վարիս տախի (Րուսանիս) մէյ-
տանա չըգարմագտա տըր: Թիւրք
հիւքիւմէթի հէր պիր մէսէլէտէ
իքի եիւզլի բօլիթիգա թուլտըղը
կիպի պու կիւն տախի՝ պէր թա-
րաֆտան Պուլկարարա գարչը
Րուսանիս իլէ ագթը մուհէտէ
իթմէքտէ: տիկէր թարաֆտան-
տա Բրէնս ֆէրտինանտա իպրաղը
մուհապէթ իտիպ, Պուլկար
վիւքէլայա նիշանլար իհսան էլլէ-
մէքտէ տիր: Հէր հալոէ Սուլթա-
նըն պու մանթարը պուլկարար
եուլթմայաճագ տէյու զանն իտէ
րիլ:

ՊՈՒԿԻՆՔԻ
ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱՐ

(Աման Պաղպանիք)

Սթանպուլ, 3 Օգոստոս
Բսեանա թէշվիդ իտիճի եաֆ-
թար պուլունտը Երլտըղ սէրա-
յընտա: Մէքքիւր եաֆթար
Ջուիցերիտա պուլունտ ֆիրա-
րիլէր թարաֆընտան իմզալանմըչ
տըր:

Բարիկ, 4 Օգոստոս
Հապէշիտան գրալը Մէնէլիք
թարաֆընտան Սուլթանա կէօն-
տէրիլէն Լէոնթիէֆ պու կիւն պու-
րատան հարէքէթ իթտի:

Գանես, 4 Օգոստոս
Իմրէրաթօր ֆրանձ Եոզէֆին
վէլատէթի մինասիպէթի իլէ կի-
րիտտէ պուլունտան Էփրոստ ասքէր-
լէրին իծրա իտէճէք րէսմի կէշիտ-
տէ թիւրք աքէրլէրին տախի
պու կէշիտէ իշթիւրազ իթմէլէրի՝
Ճէվատ բաշանըն թէքլիֆի իւզրէ
գապուլ օլընմըչ տըր:

Մատրիս, 4 Օգոստոս
Գանօվասըն գաթիլի քէնտի
րէֆիգլէրին իսիմլէրին սէօլլէ-
մէք իսթէմէտի վէ տէտի քի
բաթլայըճը մատտէլէր իսթիմա-
լինի պիլմէտիլի սէպէպլէր րէվոլ-
վէր միւրսճաաթ իթմիշ տիր:
Միւտտաի ուսուլի գաթիլին ճի-
նայէթի գաստէն վէ թէշնիւտէն
իծրա իթմիշ օլտըղընը կէօսլէ-
րէքէր իտամընա հիւքմ վէրիմէ-
սինի թալէպ իթտի: Միւտտաֆտա
վէքիլի իսէ գաթիլ Անճիօլինին
ազլը զաֆլէթտէ պուլունտըղըն-
տան պահա իլէ հարիմլէրին մէր-
համէթը վիճտանիլէրին տալլթ
իթտի, վէ մագթուլ Գանօվասը
մէտոն ու սէնա իտէրէք միւտտա-
ֆաստընա իսիթամ վէրտի:

Քէօն, 4 Օգոստոս
Քէօնիլէ Ջայրուզլըն Սթան-
պուլտան ալտարգր մալումաթա կէօ-
րէ միւսուլէճէ միւլաքէրէսի թէք-
րար եիւզ իսթի պրապլմըչ
տըր, զիւրա վօյօ վէ Լարիսանըն
ճէնուպ ճիհէթի թապմինաթը
հարպիլէնին էօտէնմէսին տէկին
թիւրքլէրին զապթը ալթընա
գալմասընա ինկիլթէրա իթիւրալ
իթմիշ տիր:

Քէզա Եոնանիսթան մալիլէսի
իւզէրին տէվլէլլէր թարաֆըն-
տան քօնդըլ ուսուլինին թէսիսի
հազգընտա ահմանմէնին սօն
ֆըզրասընը Րուսիա րէտտ իթ-
մէք էֆքեարընտա ըմըչ:

Աճէմ-թիւրք սինօրընտա կէօ-
րինէն չէթէլէրին էքսէրիսի Ա-
ճէմլէրտէն թէշիլ օլուպ անլէր-
տէ պաղը էրմէնիլէր տախի պու-
լունըր ըմըչ:

Բարիկ, 4 Օգոստոս

Տիւք տ'Օուէանըն վէ իթալի-
ալը ժենէրալ Ալպէրթօնէնին պէ-
յիլէրինտէ վուգու պուլան տու-
էլլտա Տիւք տ'Օուէան ճէհր օ-
լընտը իսէտէ հալը թէշիլէքէլի
տէյիլ տիր:

ՍԹԱՆՊՈԼԸՆ ԱՀՎԱԼԸ

Աման Պաղպանի Սթանպուլտան ա-
թիտէքի թէլէկրաֆը վէրմիշ տիր:

Սթանպուլ, 31 Յուլիս
Եննիտէն իսթիլալ վուգու պու-
լանալընա տայիր չըգմըչ օլան
չայէալար էսասըլ տըր:

Էն զիյատէ հիտտէթիլի էրմէնի-
լէր վէ անլէրին գօմիթէլէրի տախի
կէշէն սէնէ հուսուլա կէլէն գըր-
կընլար սէպէպի իլէ գօրգմուչ օ-
լուպ, հիշ պիր հարէքէթէ թէ-
չէպպիւս իթմէկէ ճէսարէթ իտէ-
մէլէճէքէր տիր:

Վիւլայէթլէրտէ հիւքմֆէրմա օ-
լան սէֆալէթիլին էօնիւնիւ ալմագ
իշիւն՝ Պապը Ալի վատ իթտիկի
մուսալմէնէթի իծրա իթմէտիլի սէ-
պէպլէ էհալլինին էքսէրիսի մէյուս
պիր հալտէ տիր:

Էհալլինին էն զիյատէ թէշէք-
քիսի Պապը Ալիյէ վէ Պատրիարքա
գարչը օլուպ, Պատրիարքըն պիր
իշկէօրէմէտիլինիպէյան իթմէքտէ
տիր: Ֆագաթ Պատրիարքա գարչը
օլան թէշէքքի հագսըլ տըր: Վիրա
Պատրիարք միւլթէմատիէն Պապը
Ալիյէ միւրսճաաթլէ՝ լաղըմ կէլէն
մուհասիր թէտպիրլէրին պիւլա թէէ-
լիլ էլէ ալընմասընը թալէպ իտէ-
րէք, հիւքիւմէթին մալիլէսի ի-
շիւն տախի ֆաիտէլի օլանաղընը
արղու պէյան էլլէմէքտէ իսէտէ,
պու միւրսճաաթլարտան պիր սէ-
մէրէ հուսուլա կէլմէմիշ տիր: Քէ-
զա վիւլայէթլէրտէ վէ թիւրքիս
թարիճինտէ պուլունտան ֆուգարէ-
լէրէ մուսալմէնէթ իթմէք իշիւն
իտէ թէճէմմիւսինէ թէշէպպիւս
իտիլմէսի պապընտա օլընտան թէք-
լիֆ հիւքիւմէթտէն րէտտ օլընտը:

ՄԻԻԹԵՆԻՎ ՎԻԵ

Բրէնս ֆէրտինանտա հապրէթլէ-
րի Ալէքսանդր մարտապէս կէր-
տանլը Սուլթանին պօնիւնա
թագտըղը սրբատա՝ Սուլթան
Բրէնսին սատագաթընա պիր տէ-
լիլ օլմագ իւլրէ անը գապուլ
իթմիշ օլտըղընը սէօլլէմիշ տիր:
Ֆագաթ Սթանպուլ ճէրիտէլէրի
Սուլթանըն Բրէնստէն պէօլլէ
պիր նշան գապուլ իթմիշ օլտը-
ղընը եաղմամագ իշիւն էմր ալ-
մըչլար տըր:

Թիւրք տօնանմասընըն իքինճի
զըմը պուլունտան Էվլէլ իզմիրէ
կիթմիշ օլուպ անտէն Սագըլ տ-
տասընա միւլթէվէճէհէն Եօյա
չըգմըչ տըր: Տօնանմանըն պի-
րինճի զըմը էլան չանագգալէտէ
լէվալիմաթընը իքմալ իթմէքտէ
տիր:

Էվլէլի նիւսիմիլտէ տէրճ
իթտիկիթիլ թէլէկրաֆտա օգու-
տուղը իւլրէ Սուլթան պուլկա-
րիա վիւքէլասընը օսմանլը վէ մէ-
ճիտիէ նիշանլարը իլէ իսթիֆ
վէ էլլարքա զիգըլմէթ հէտիլէ-
լէր իհսան էլլէմիշ օլտըղընտան
մատա Բրէնսէս Մառիա-Լուիզա
հապրէթլէրինէ տախի նիշանլար
վէ հէտիլէլի վէրմէք իւզրէ պիր
եալէրը մախսուս Եօյամըչ տըր:

Քէզա Բրէնս հապրէթլէրինին
ճիւլիւսընըն օնընճը սէնէի տէվ-
լիլէսի օլմագ միւնասիպէթի իլէ
Ռուսուլտա լճրա օլընտան տօ-
նանմալարա պիր չէրէֆ վիւլմէք
իշիւն Սուլթան ֆիշէնքհանէի հի-
մայուն մէմուրարընտ սն եիրմի
քիշիլի էնվաի ֆիշէնքլէրլէ Րուս-
ճուգա Եօյամըչ տըր:

ԶԱՄԻՐԷ ԲԻԱՅԱՐԸ

Վառնա 6 Օգոստոս
Պոռալայ
Վալօն, Եօգ
Արապա, լիպրա 57-64, հէթթօլ-
14,50-15 ֆրանք

Արքա
40-42 լիպրա, հէթթօլթ. 5,80-6
Նարօլէն 20,60 ֆռ. հիւսպը իլէ
կիւնտէ եալընըլ 2-3 արապա
պուլտայ վէ 3-4 արապա արապ
էնտիկի սէպէպլէ օլան մուսմէլէ
րէք էհէմիլլէթսիլ տիր: Բիւսցա՝
գալի:

Եննի մահալտան կիւնտէ 8-10
արապա պուլտայ վէ 5-6 արապա
արապ կէլմէկէ պաշլամըչ տըր:
պուլտայ լիպրա՝ 47տէն 53,
ֆիլյաթ՝ 9-12 ֆրանգ. արապ
լիպրա՝ 38 տէն 41, ֆիլյաթ
4,40-5,60:

ՏՕՐԹ Ե. ԲՈՎՄԱՍՆԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հա-
սարակութեան թէ վերագրած է
Սոֆիաէ եւ կընդունի հիւանդներ ա-
մեն օր իր տունը ի Պալըք Բագար,
առաւօտները ժամը 10էն 12, իսկ կէս
օրէն վերջը 2էն 5: Չորեքշաբթի օրերը
կէս օրէն վերջը 3րիպէս կը դարմա-
նէ:
10-10

Ա Զ Դ

ԻՐԱՌԻՆՈՒՆԻՔ վարչութիւնը
յամն կառնու պատրաստել հա-
յիլէն, Պուլկարիլէն, Ֆրանսիլէն
եւ Եոնարէն լիդուներալ ընկա-
լապիր, հասցէնիւր, նամակագրու-
նիւր, մահաղընը, յայտարարու-
թիւններ, հարսանեաց եւ այլ հրա-
ւիրագրեր, այցաքարտեր են, են:

Գնեք չափաւոր
Փափագողք պարտին դիմել խմ-
րագրութեան հասցէին:

ՆՈՒՊԻԱՆ
ԿՕՇԻԿԻ ՆԵՐԿ

Աշխարհի ամեն կողմը տարածուած
է եւ տարեկան քսանընթեղ միլիոն
չիլ սպառում ունի

ԻՐԱՌԻՆՈՒՆԻՔԻ ՆԵՐԿ

Մաքրութիւն. — Նուպիանով ներ-
կուած կօշիկները նոյն իսկ եթէ ճեր-
մակեղէնի ալ քսուին՝ չեն աղտոտուեր:

Խնայողութիւն ժառանգակի. — Ներ-
կը քսուելով լմնալը մէկ կըլլայ, եւ
առ առաւելն չաքաթը մէկ անգամ ներ-
կել կը բաւէ:

Խնայողութիւն դրամի. — Մէկ շիշ
Նուպիան ներկը տարի մը կը բաւէ
մէկ զոյգ կօշիկի, եւ խոստանակի ալ
պէտք չկայ:

Օգոստոսը. — Կակուղ կը պահէ
մօրթերը եւ կաշիները, զանոնք ա-
ւելի դիմացկուն կընէ, եւ Նուպիա-
նով ներկուած մօրթերն եւ կաշի-
ներն ջուր չանցնիր: Նուպիան ներկը
չաւրուի անձրեւէ:

Փայլ. — Նուպիան ներկը ունի
սքանչելի փայլ մը, որուն չկրնար
մօտենալ անգամ ուրիշ որ եւ է ներկ:

Սաստիկ զգուշանալու է զանազան
անուաններով հնարուած ուրիշ ներկերէ
կամ վէրնիսներէ, որոնք մօրթը ալ-
րիւր ուրիշ բանի չեն ծառայիր եւ
իրքէք Նուպիանի փայլն ալ չեն կրնար
տալ:

Դրսերէն մեծ քանակութեամբ առ-
նել ուզողները պէտք է դիմեն առ Կ.
Եաղմաճեան ի Վառնա, որ Նուպիան
ներկի միակ ձեռքողեղէն է բոլոր Պուլ-
կարիոյ համար:

Վառնայի մէջ գլխաւոր ծախող-
ներն են:

Ժիրքը Ս. Գաբրիէլեան՝ Մուսալլա,
Ն. Բիւլարօվիչ՝ Օթէլ տրիւսիին ներ-
քեւ, Մանօլ հաճի Լէֆթէր օղու Ձրդ
Ուշադուքի դիմացը, Կրիկօր Արսէ-
նիք՝ Պալըք բազար:

ԿՈՒՋԷՔ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՆԱԼ

Դիմեցէք Փ. Պօլոյ «Բնեալ Պօրիս»
հրապարակի վրայ Օթէլ Պուլկարիայի
ներքեւ թիւ 199 սափրիչի խանութը,
ուր պիտի գտնէք՝ ճերմկած մազերը,
մօրուքը ու պիւները սեղնելու համար
Կրիկոն ներկը:

Երկար փորձերէ վերջը յաջողեցայ
պատրաստել սոյն ներկը, որ տարա-
լուծուելով Առողջապահական պատ-
ժողովոյ անօրէնութեան կողմանէ հաս-
տատուած է թէ ունի փնասակար
նիւթ չպարունակեր եւ որուն առաջին
անգամ գործածութիւնը պիտի ապա-
ցուցանէ թէ իւր տեսակին մէջ մինչեւ
հիմայ երեւցածներն ամենէն գերա-
զանցն է:

4-10 ԿԱՐԱՊԵՏ ԶԱՎԱՐԵԱՆ